

Helsingfors den 29 november 2019

Växtskyddslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG, nedan *växtskyddsförordningen*.

Denna lag innehåller också bestämmelser om vissa andra åtgärder för att hantera växtskyddsrisker och förhindra spridning av växtskadegörare än de som det föreskrivs om i växtskyddsförordningen.

Denna lag innehåller också bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan *kontrollförordningen*.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om unionsfinansiering som i åtgärder som gäller växtskydd används för bekämpning, förebyggande eller utrotning av växtskadegörare finns i

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG.

Bestämmelser om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015).

På bekämpning av skogsskador tillämpas utöver denna lag lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013).

2 kap.

Bekämpning av växtskadegörare

3 §

Aktörers skyldigheter

En yrkesmässig aktör ska i all sin verksamhet iaktta den omsorg som förhållandena kräver för att växter, växtprodukter eller andra föremål eller makroorganismer för biologisk bekämpning eller pollinering inte ska orsaka fara för växtskyddet.

En registrerad aktör ska för verksamheten utse en person som ansvarar för växtskyddet. Den ansvariga personen kan vara aktören själv eller en person som är anställd i huvudsyssla på verksamhetsstället. Den ansvariga personen ska ha den kompetens som uppgifterna kräver.

4 §

Åtgärder för att utrota växtskadegörare och förhindra att de sprids

Växtskyddsförordningen innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens åtgärder för att hantera växtskyddsrisiker och förhindra spridning av växtskadegörare. Den behöriga myndigheten beslutar om de begränsningar och skyldigheter enligt bilaga II till växtskyddsförordningen som ska införas för aktörer i syfte att utrota karantänskadegörare på växter och förhindra att de sprids.

5 §

Bekämpning av växtskadegörare som inte förekommer permanent i Finland

Livsmedelsverket får vidta åtgärder för att utrota växtskadegörare som inte förekommer permanent i Finland och inte omfattas av växtskyddsförordningen, om förekomsten av en sådan skadegörare orsakar fara för växtskyddet eller försämrar förutsättningarna för export. Vid bekämpning av sådana växtskadegörare ska bilaga II till växtskyddsförordningen iakttas.

6 §

Brådskande åtgärder i vissa situationer

Livsmedelsverket kan på egen bekostnad vidta eller låta vidta brådskande och skäliga åtgärder för att bekämpa växtskadegörare, om underlåtelse att vidta åtgärder äventyrar växtskyddet. Likaså kan närings-, trafik och miljöcentralen på Livsmedelsverkets bekostnad vidta eller låta vidta brådskande och obetydliga åtgärder för att bekämpa växtskadegörare, om Livsmedelsverket beviljar tillstånd för åtgärderna innan de vidtas.

7 §

Livsmedelsverkets styrning av närings-, trafik- och miljöcentralens åtgärder

Livsmedelsverket styr närings-, trafik- och miljöcentralens åtgärder för att utrota och förhindra spridningen av i växtskyddsförordningen avsedda karantänsskadegörare liksom även skadegörare som inte ingår i förteckningen över EU-karantänsskadegörare, men som enligt en preliminär bedömning uppfyller förutsättningarna för att tas upp i förteckningen. Om en skadegörare är särskilt skadlig med tanke på växtskyddet eller om de åtgärder som krävs har särskilt skadliga verkningar, kan Livsmedelsverket på närings-, trafik- och miljöcentralens vägnar fatta beslut om utrotning eller förhindrande av spridning av skadegöraren. Om Livsmedelsverket fattar ett sådant beslut, ansvarar Livsmedelsverket för åtgärderna med bistånd av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Om utrotning eller förhindrande av spridning av skadegörare kräver åtgärder inom flera närings-, trafik- och miljöcentralers område, ansvarar Livsmedelsverket för att upprätthålla en lägesbild och samordna verksamheten.

3 kap.

Marknadsföring, användning och import av makroorganismer

8 §

Förutsättningarna för marknadsföring, användning och import av makroorganismer

Ryggradslösa djur som används för biologisk bekämpning eller pollinering (*makroorganismer*) får, under de förutsättningar som anges nedan, marknadsföras, användas och importeras endast om det är fråga om en ursprunglig art eller en art som är godkänd enligt standard PM 6/3 meddelad av Växtskyddsorganisationen för Europa och Medelhavsområdet eller om Livsmedelsverket har beviljat tillstånd för användning av den. Livsmedelsverket för register över makroorganismer och över deras användningsändamål i Finland.

Den som har för avsikt att marknadsföra, använda eller importera en i 1 mom. avsedd ursprunglig art eller en makroorganism som godkänts enligt standard PM 6/3 som Växtskyddsorganisationen för Europa och Medelhavsområdet meddelat ska senast två veckor innan den första gången marknadsförs, används eller importeras göra en anmälan om saken till Livsmedelsverket.

Den som har för avsikt att marknadsföra, använda eller importera andra makroorganismer än sådana som avses i 2 mom. ska ansöka om Livsmedelsverkets tillstånd för det tre månader innan de första gången marknadsförs, används eller importeras. En förutsättning för att tillstånd ska beviljas är att makroorganismerna inte utgör en växtskyddsrisk. Livsmedelsverket kan i tillståndet meddela begränsningar användningsområdet för makroorganismerna och även ställa andra villkor för att säkerställa att makroorganismerna används för i tillståndet avsett ändamål.

Tillståndshavaren ska utan dröjsmål underrätta Livsmedelsverket om sådana väsentliga förändringar i sin verksamhet som kan påverka uppfyllandet av förutsättningarna för det tillstånd som avses i 3 mom.

Närmare bestämmelser om innehållet i den anmälan som avses i 2 mom. samt om förfarandet för ansökan om det tillstånd som avses i 3 mom. och om tillståndsansökans innehåll utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9 §

Avbrytande av marknadsföring, användning eller import av makroorganismer och återkallande av tillstånd

Den som marknadsför, använder eller importerar makroorganismer ska avbryta verksamheten om det framkommer eller finns skäl att misstänka att organismerna utgör en sådan växtskyddsrisk som inte kunde förutses när den anmälan som avses i 8 § 2 mom. gjordes eller när det tillstånd som avses i 3 mom. i den paragrafen beviljades. Livsmedelsverket ska utan dröjsmål underrättas om risker som framkommit eller misstanken om risker.

Livsmedelsverket kan helt eller delvis återkalla ett tillstånd som gäller marknadsföring, användning eller import av makroorganismer, om växtskyddsrisken inte på annat sätt kan avväjas. Tillstånd kan dessutom återkallas, om villkoren eller begränsningarna enligt denna lag eller i tillståndet inte iakttas. Tillstånd kan även återkallas för viss tid.

4 kap.

Behöriga myndigheter

10 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet sörjer för den allmänna styrningen av och tillsynen över verkställigheten av denna lag och Europeiska unionens lagstiftning om växtskydd.

11 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket planerar, styr, utvecklar och övervakar på riksnivå att en god växtskyddsstatus bibehålls.

Livsmedelsverket svarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och växtskyddsförordningen samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem samt för utförande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med kontrollförordningen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Livsmedelsverket svarar för de uppgifter som enligt Europeiska unionens lagstiftning ska skötas av Europeiska unionens medlemsstater och de behöriga myndigheterna, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Dessutom svarar Livsmedelsverket för ordnande av övervakning av importen i hela riket till den del det inte föreskrivs att Tullen svarar för det.

12 §

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar var och en inom sitt verksamhetsområde för att denna lag och Europeiska unionens bestämmelser om växtskydd följs samt för att ordna offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med kontrollförordningen.

13 §

Tullen

Tullen svarar för

- 1) dokument- och identitetskontroll och fysisk kontroll av frukt, bär och grönsaker som importeras från länder utanför Europeiska unionen och som kräver sundhetscertifikat eller något annat växtskyddsintyg,
- 2) dokumentkontroll av barrträdsvirke som importeras från vissa länder utanför Europeiska unionen,
- 3) kontroll genom stickprov vid sidan av annan tullverksamhet eller utifrån en riskbedömning av att träemballage samt virke som används för att kila fast eller bära upp last bär den märkning över genomgången behandling som krävs,
- 4) kontroll i unionens elektroniska informationshanteringssystem (IMSOC) av den förklaring från aktören som avses i artikel 47.1 a i växtskyddsförordningen och som det krävs att växter, växtprodukter och föremål som genom transitering förs in från i artikel 1.3 i växtskyddsförordningen avsedda tredjeländer och fortsätter till tredjeländer åtföljs av,
- 5) kontroll av att växter, växtprodukter och andra föremål som från länder utanför Europeiska unionen till Finland medförs i resenärers personliga bagage, skickas till privatpersoner som paket, transporteras med transportservice eller beställs per post, per telefon eller på webben och skickas till privatpersoner åtföljs av det sundhetscertifikat som avses i artikel 71 i växtskyddsförordningen,
- 6) övervakning av att de importförbud som gäller växter, växtprodukter och andra föremål som importeras från länder utanför Europeiska unionen iakttas.

Närmare bestämmelser om Tullens uppgifter enligt 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Finlands skogscentrals uppgifter

Finlands skogscentral ger Livsmedelsverket sakkunnighjälp vid beredningen och verkställigheten av ett i 4 eller 5 § avsett beslut som fattats i syfte att utrota skadegörare och förhindra att de sprids och vid beredningen av ersättningsbeslut som avses i 32 §, om utrotningen gäller en växtskadegörare som inte förekommer permanent i Finland och som kan utgöra en växtskyddsrisk för växande träd i skog.

5 kap.

Tillsyn och register

15 §

Kontrollplaner

Livsmedelsverket ska utarbeta en nationell kontrollplan i syfte att styra och samordna växtskyddstillsynen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och Tullen ska vardera utarbeta årliga kontrollplaner för den växtskyddstillsyn som hör till deras respektive ansvarsområden. I kontrollplanerna ska den nationella plan som Livsmedelsverket utarbetat beaktas.

Kontrollplanerna ska ses över vid behov.

16 §

Rätt att utföra inspektion och få uppgifter

Bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som gäller inspektioner och provtagningar finns i artiklarna 9–15 i kontrollförordningen.

Inspektioner och provtagningar i utrymmen som används för boende av permanent natur får utföras endast om det är nödvändigt att utföra inspektion för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Inspektioner i sådana utrymmen får utföras endast av en myndighet.

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, aktörer och andra som skyldigheterna enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning gäller få de uppgifter som är nödvändiga för kontrollen.

17 §

Provtagning utan identifiering vid distansförsäljning

Den behöriga myndigheten får utan att identifiera sig av aktörerna beställa prover av växter, växtprodukter och andra föremål som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Proverna får användas i den offentliga kontrollen.

18 §

Undersökning av myndighetsprover samt officiella laboratorier

Behandling och undersökning av myndighetsprover ska utföras av Livsmedelsverket eller av ett av Livsmedelsverket utsett officiellt laboratorium som finns i Finland eller i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Jord- och skogsbruksministeriet utser ett nationellt referenslaboratorium på framställning av Livsmedelsverket i enlighet med artikel 100 i kontrollförordningen.

Livsmedelsverket för ett register för tillsynsändamål över de i 1 och 2 mom. avsedda laboratorierna. I registret antecknas laboratoriets namn, kontaktuppgifter, kompetensområde, namnet på den person som ansvarar för undersökningarna, uppgifter om de tillsynsåtgärder som genomförts samt uppgifter om förändringar i verksamheten.

19 §

Utomstående officiell växtskyddsinspektör och delegering av vissa uppgifter till andra än myndigheter

Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna kan skriftligen utse en utomstående fysisk person som har en för uppgiften i fråga lämplig utbildning att utföra särskilt angivna uppgifter som hänför sig till offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (*officiell växtskyddsinspektör*). De administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån inspektionerna fattas av den myndighet som utsett inspektören.

Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna får under de förutsättningar som anges i artiklarna 28–33 i kontrollförordningen genom en skriftlig fullmakt delegera utförandet av inspektioner, undersökningar och utredningar som hänför sig till offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till ett organ. Skötseln av uppgifter som hänför sig till offentlig kontroll får delegeras till en fysisk person. De administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån inspektionerna fattas av den myndighet som utfärdat fullmakten.

Livsmedelsverket svarar för utbildningen av de personer som sköter den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Till den del utbildningen hör till Tullens ansvarsområde svarar Tullen för den i samarbete med Livsmedelsverket.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på en utomstående officiell växtskyddsinspektör och på den fysiska person eller personal vid ett organ till vilka uppgifter delegerats när dessa sköter uppgifter som avses i denna lag, i växtskyddsförordningen eller i kontrollförordningen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

20 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011). Bestämmelser om handräckning av Gränsbevakningsväsendet finns i 77 § i gränsbevakningslagen (578/2005), om handräckning av Tullen i 100 § i tullagen (304/2016) och om handräckning av räddningsmyndigheten i 50 § i räddningslagen (379/2011).

21 §

Exportkontroll

Den behöriga myndigheten ska på begäran av exportören och i enlighet med de importkrav som gäller den mottagande staten och som exportören lägger fram kontrollera de växter, växtprodukter och andra föremål som är avsedda att exporteras från Finland till länder utanför Europeiska unionen. En begäran om kontroll ska göras i god tid, dock senast 14 dagar före den planerade tidpunkten för exporten. Om det enligt importkraven utöver kontroll av föremålet även krävs att produktionsplatsen eller eventuella behandlingar som föremålet genomgått ska kontrolleras, ska dock begäran om kontroll göras i så god tid att det är möjligt att utföra också dessa kontroller.

Ett sundhetscertifikat, sundhetscertifikat för återexport eller något annat växtskyddsintyg för varuförsändelsen som den mottagande staten kräver utfärdas av Livsmedelsverket på begäran av exportören, om de krav som den mottagande staten ställer för erhållande av ett intyg uppfylls.

22 §

Underrättelse om begränsningar för fastighet

Den som säljer, hyr ut eller på något annat sätt till någon annan överlåter en fastighet, en del av en fastighet eller en byggnad vars användning har begränsats på grund av

förekomsten av växtskadegörare, är skyldig att före överlåtelsen underrätta mottagaren om begränsningen.

Den behöriga myndigheten är skyldig att i samband med en överlåtelse enligt 1 mom. på begäran lämna uppgifter om förekomsten av växtskadegörare.

23 §

Maskinell underskrift

Beslut enligt denna lag som utarbetats med hjälp av automatisk databehandling och de handlingar som hänför sig till ärendet får undertecknas maskinellt.

24 §

Den personuppgiftsansvarige och registeruppgifter

Livsmedelsverket för ett i artikel 65 i växtskyddsförordningen avsett register över yrkesmässiga aktörer.

I registret införs

- 1) uppgifter om aktörerna i enlighet med artikel 67 i växtskyddsförordningen,
- 2) uppgifter om de inspektioner som tillsynsmyndigheten genomfört och resultaten av dem samt övriga uppgifter som är nödvändiga vid tillsynen,
- 3) uppgifter om brott mot denna lag, växtskyddsförordningen och kontrollförordningen och mot bestämmelser, förelägganden och förbud som utfärdats med stöd av dem och uppgifter om de påföljder som tillsynsmyndigheten har påfört.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har rätt att använda, uppdatera och lämna ut registeruppgifter i den omfattning deras i lag föreskrivna uppgifter förutsätter det. De svarar också inom ramen för sina uppgifter för att de registrerades rättigheter tillgodoses i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*.

Om en aktör har meddelat Livsmedelsverket att verksamheten upphör eller om aktörens verksamhet har upphört, ska uppgifterna om aktören avföras ur registret när de inte längre behövs och senast tre år från det att den senaste uppgiften om aktören infördes.

Bestämmelser om registrering, användning och utlämnande av uppgifter som har lämnats till Tullen finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

Förutom i denna lag finns det bestämmelser om inhämtande av personuppgifter och införande av dem i registret, om användning och utlämnande av uppgifterna i registret och om uppgifternas offentlighet även i dataskyddsförordningen, dataskyddslagen (1050/2018), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). På behandlingen av personuppgifter tillämpas dock inte artikel 18.1 led a och b i dataskyddsförordningen.

25 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till andra myndigheter

Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna får trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur en handling och ur sina personregister om uppgifterna behövs av

- 1) åklagar-, polis- och tullmyndigheter för utredning av brott,
- 2) Skatteförvaltningen för utförande av dess i lag föreskrivna uppgifter,
- 3) utländska organ och inspektörer och om så förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning eller i någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland.

6 kap.

Tvångsmedel och påföljder

26 §

Administrativ påföljdsavgift

Livsmedelsverket kan ålägga en aktör att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro, om aktören

- 1) utan registrering bedriver i artikel 65 i växtskyddsförordningen avsedd verksamhet som förutsätter registrering,

- 2) försummar skyldigheten enligt artikel 66.5 i växtskyddsförordningen att anmäla ändringar av uppgifter,
- 3) inte iakttar skyldigheten att använda det sundhetscertifikat som avses i artikel 71, det växtpass som avses i artikel 78 eller den märkning som avses i artikel 43 i växtskyddsförordningen,
- 4) bryter mot det förbud mot införsel av växter, växtprodukter och andra föremål till unionens territorium som avses i artikel 40 eller 42 i växtskyddsförordningen eller i de genomförandeakter som antagits med stöd av den förordningen,
- 5) försummar dokumentationsskyldigheten enligt artikel 69 eller 90 i växtskyddsförordningen,
- 6) försummar den i artikel 70 i växtskyddsförordningen avsedda skyldigheten att använda system eller förfaranden för spårbarhet eller skyldigheten att på begäran göra den information som erhållits genom dessa system eller förfaranden tillgänglig för den behöriga myndigheten,
- 7) försummar skyldigheten enligt artikel 87 i växtskyddsförordningen att utföra de undersökningar som förutsätts för utfärdande av växtpass eller att dokumentera resultaten av undersökningarna,
- 8) försummar skyldigheten enligt artikel 14 i växtskyddsförordningen att vidta åtgärder,
- 9) marknadsför, använder eller importerar makroorganismer utan att den anmälan som krävs har gjorts eller tillstånd beviljats för användning av organismerna, eller
- 10) försummar skyldigheten enligt 22 § att underrätta om begränsningar i användningen av en fastighet, en del av en fastighet eller en byggnad.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en

påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än sex månader sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då avgiften påfördes. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

27 §

Föreläggande och förbud

Den som inte iakttar denna lag, växtskyddsförordningen och kontrollförordningen eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem ska i enlighet med artikel 138.2 i kontrollförordningen med hänsyn till den bristande efterlevnadens art föreläggas av den behöriga myndigheten att fullgöra skyldigheterna.

Livsmedelsverket kan förbjuda marknadsföring, användning och import av makroorganismer.

28 §

Beslutanderätt i vissa fall

Livsmedelsverket kan fatta beslut om användning av i 27 § 1 mom. avsedda administrativa tvångsmedel när det gäller områden som är större än en närings-, trafik- och miljöcentrals område.

Livsmedelsverket kan besluta om användning av administrativa tvångsmedel också på en enda närings-, trafik- och miljöcentrals område, om verket av grundad anledning bedömer att centralens åtgärder är otillräckliga för att avvärja en växtskyddsrisk.

Livsmedelsverket ska utan dröjsmål underrätta berörda närings-, trafik och miljöcentraler om de beslut verket fattat med stöd av 1 och 2 mom.

29 §

Vite eller tvångsutförande

Den behöriga myndigheten kan förena en begränsning eller en skyldighet som meddelats med stöd av 4 eller 5 § och ett föreläggande eller ett förbud som meddelats med stöd av 27 § med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

30 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) utan registrering bedriver i artikel 65 i växtskyddsförordningen avsedd verksamhet som förutsätter registrering,

2) inte iakttar skyldigheten att använda det sundhetscertifikat som avses i artikel 71, det växtpass som avses i artikel 78 eller den märkning som avses i artikel 43 i växtskyddsförordningen,

3) bryter mot det förbud mot införsel av växter, växtprodukter och andra föremål till unionens territorium som avses i artikel 40 eller 42 i växtskyddsförordningen eller i de genomförandeakter som antagits med stöd av den förordningen,

4) försummar dokumentationsskyldigheten enligt artikel 69 eller 90 i växtskyddsförordningen,

5) försummar skyldigheten enligt artikel 87 i växtskyddsförordningen att utföra de undersökningar som förutsätts för utfärdande av växtpass eller att dokumentera resultaten av undersökningarna,

6) försummar skyldigheten enligt artikel 14 i växtskyddsförordningen att vidta åtgärder, eller

7) marknadsför, använder eller importerar makroorganismer utan att den anmälan som krävs har gjorts eller tillstånd beviljats för användning av organismerna,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *äventyrande av växtskyddet* dömas till böter.

Den som bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som har meddelats med stöd av denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning och som har förenats med vite kan inte dömas till straff för samma gärning, om vitet har dömts ut.

Den behöriga myndigheten anmäler förseelser som avses i 1 mom. till åtalsprövning. Anmälan behöver inte göras, om förseelsen som helhet betraktad ska anses som uppenbart ringa.

7 kap.

Skadestånd

31 §

Ersättning av kostnader som orsakas av bekämpningen av växtskadegörare

Livsmedelsverket kan besluta att aktören helt eller delvis av statens medel ska ersättas för de direkta och nödvändiga kostnaderna för verkställigheten av ett beslut om bekämpning enligt 4 eller 5 § för att utrota en växtskadegörare, om de skador som orsakats växtproduktionen är exceptionellt stora. En förutsättning för att ersättning ska betalas är att aktören på grund av utrotningsåtgärderna har orsakats betydande kostnader som har oskäligt stor betydelse för aktörens näring eller som behöver ersättas för att aktören ska kunna fortsätta med sin näring. Ersättning kan betalas endast till den del aktören inte får ersättning på grundval av försäkring eller ur en fond.

Närmare bestämmelser om värdering och beräkning av de kostnader och skador som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ersättning söks med en ansökan som riktas till Livsmedelsverket inom sex månader från det att sökanden har fått kännedom om att kostnaderna eller skadan har uppkommit. Ansökan ska ges in till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen, och den ska innehålla tillräcklig utredning om kostnaderna och skadorna. Om en ansökan om ersättning gäller ett beslut om bekämpning som fattats av närings-, trafik- och miljöcentralen, ska centralen lämna Livsmedelsverket ett utlåtande om ansökan.

Om kostnader eller skador har ersatts utan grund, ska Livsmedelsverket bestämma att det överbetalda beloppet ska betalas tillbaka. På beloppet som ska betalas tillbaka tas det ut en årlig ränta i enlighet med 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) från ingången av den månad då ersättningen har betalats ut. Om beloppet inte betalas tillbaka senast på den förfallodag som Livsmedelsverket bestämt, ska en årlig dröjsmålsränta betalas på beloppet i enlighet med den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen. Om det belopp som ska betalas tillbaka är ringa eller om det med tanke på den återbetalningsskyldiges ekonomiska ställning och förhållanden ska anses oskäligt att kräva återbetalning eller ta ut ränta, kan den återbetalningsskyldige helt eller delvis befrias från återbetalningsskyldigheten eller skyldigheten att betala ränta.

32 §

Ersättning av kostnader och skador som orsakas av utrotningen av växtskadegörare i skog

Om ett beslut om bekämpning gäller utrotning av växtskadegörare på växande träd i skog, ersätts de kostnader och skador som bekämpningen orsakar markägare och den som innehar arrenderätt, nyttjanderätt som baserar sig på testamente, efterlevande makes besittningsrätt, pensionsrätt eller någon motsvarande rättighet samt den som har rätt att avverka skog, till den del de överskrider kostnaderna för normal skogsvård eller sedvanlig drivning av virke. Med skog avses ett område på vilket skogslagen (1093/1996) tillämpas.

Livsmedelsverket fattar beslut om utbetalning av ersättning. På ersättningen tillämpas 31 § 3 och 4 mom., dock så att ansökan om ersättning lämnas till Livsmedelsverket.

33 §

Skador och kostnader som inte berättigar till ersättning

Ersättning enligt 31 och 32 § betalas inte för

- 1) skador och kostnader som har orsakats av skador föranledda av skadegörare,
- 2) kostnader och skador som har orsakats av förbud som meddelats i samband med marknadsföring, import eller export, av förstörelse av föremål, isolering eller någon annan motsvarande åtgärd eller av villkor som har ställts för marknadsföringen, importen eller exporten,
- 3) kostnader eller skador som föranleds av förpliktelser som aktören ska uppfylla för att hållas kvar i registret, av avförande ur registret eller något annat tvångsmedel eller någon annan påföljd enligt 6 kap., eller av användning av växtpass eller registernummer, eller för
- 4) kostnader eller skador som aktören orsakat uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet eller genom underlåtelse att iaktta god jordbrukarsed.

Ersättning betalas inte heller eller bara till nedsatt belopp om den som annars har rätt till ersättning inte har iakttagit denna lag, växtskyddsförordningen eller de bestämmelser, föreskrifter eller myndighetsbeslut som utfärdats med stöd av dem, eller på något annat sätt än vad som avses i 1 mom. själv har medverkat till uppkomsten av kostnaderna eller skadan.

Staten har inte rätt till ersättning enligt denna lag. Statliga affärsverk har dock rätt till ersättning. Statsrådet kan av särskilda skäl besluta annat om statens rätt till ersättning.

34 §

Vissa i Europeiska unionens lagstiftning föreskrivna förutsättningar i fråga om ersättningstagare

Utöver bestämmelserna i 31–33 § tillämpas på de kostnader och ersättningar som avses i denna lag i fråga om företag inom jordbrukssektorn kapitel I och artiklarna 26 och 28 i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt i fråga om företag inom skogsbrukssektorn punkterna 75, 594 och 594 a i Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014–2020 (2014/C 204/01).

Stöd enligt den förordning av kommissionen som nämns i 1 mom. kan betalas endast till sådana mikroföretag samt små och medelstora företag som avses i artikel 2.2 i den förordningen.

Ersättning betalas inte till sådana företag i svårigheter som avses i den förordning av kommissionen och de riktlinjer som nämns i 1 mom., om det inte är växtskadegörarna som är orsaken till att företaget hamnat i svårigheter. Ersättning betalas inte heller om sökanden inte har iakttagit ett sådant beslut om återkrav av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001) och som baserar sig på ett tidigare beslut om återkrav av kommissionen.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

35 §

Skydd för personer som rapporterar om överträdelser

Om en anmälan till den behöriga myndigheten om en faktisk eller misstänkt överträdelse av de bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn har gjorts av en fysisk person, ska personens identitet hållas hemlig, om ett röjande av personens identitet utifrån omständigheterna kan bedömas orsaka personen skada.

36 §

Utseende av gränskontrollstationer

Jord- och skogsbruksministeriet utser på framställning av Livsmedelsverket eller Tullen de gränskontrollstationer som avses i artiklarna 59.1 och 61.2 i

kontrollförordningen och de andra kontrollställen som avses i artikel 53 i den förordningen samt återkallar beslut om utseende eller återkallar sådana beslut tillfälligt under de förutsättningar som avses i artiklarna 62 och 63 i den förordningen.

37 §

Delegation

Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter för tre år i sänder en delegation med uppgift att i ärenden som gäller växtskydd följa utvecklingen och främja att en god växtskyddsstatus bibehålls genom att lägga fram förslag och ta initiativ.

38 §

Avgifter för statliga myndigheters prestationer

I fråga om avgifter som ska tas ut för statliga myndigheters tillsyn enligt denna lag eller enligt Europeiska unionens lagstiftning föreskrivs i kontrollförordningen samt i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), till den del något annat inte följer av kontrollförordningen. Närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen i enlighet med artiklarna 79–82 i kontrollförordningen och bestämmandet av avgifternas storlek får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Tullen tar ut kostnaderna för kontrollerna i enlighet med 8 § i lagen om grunderna för avgifter till staten och de bestämmelser om Tullens avgiftsbelagda prestationer som utfärdats med stöd av 5 § i lagen om grunderna för avgifter för vissa förhandsavgöranden (1209/2006).

39 §

Ändringssökande

Omprövning får begäras av beslut som avses i 24 § och 7 kap. Bestämmelser om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol finns till och med utgången av år 2019 i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Från och med ingången av år 2020 finns bestämmelserna om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I andra beslut än beslut som gäller administrativ påföljdsavgift kan det bestämmas att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Bestämmelser om sökande av ändring i Tullens beslut finns i tullagen.

Bestämmelser om sökande av ändring av en avgift som en statlig myndighet påfört finns i lagen om grunderna för avgifter till staten.

40 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Genom denna lag upphävs lagen om skydd för växters sundhet (702/2003). De beslut och förelägganden för bekämpning av skadegörare som meddelats med stöd av 11 § i den upphävda lagen gäller den tid som bestämts i besluten och föreläggandena.

[RP 11/2019](#)

JsUB 1/2019

RSv 17/2019

Helsingfors den 29 november 2019

Republikens President
Sauli Niinistö

Jord- och skogsbruksminister
Jari Leppä